

## Hvad er Olgerdiget?

Olgerdiget er en langvold, som indgik i et forsvars- eller tilflugtsanlæg, der strakte sig tværs over Jylland i jernalderen. Anlægget blev opført senest i år 31 efter Kristi fødsel og holdt vedlige i godt 100 år.

Perioden kaldes *romersk jernalder*, fordi romerne i denne periode herskede over den vestlige og sydlige del af Europa. Romersk jernalder er tidsrummet fra Kristi fødsel til ca. 350 e.Kr.

### Fra nord til syd

Den nordlige og østlige del af Europa kaldte romerne for *Barbaricum* eller *Germania Libra*. Det var her, de germanske stammer boede.

Sønderjylland er i geografisk forstand området mellem Kongeåen i nord og Ejderen i syd. Traditionelt deles området i to omtrent lige store dele på hver sin side af Flensborg Fjord. Området nord for Flensborg Fjord og Vidå kaldes Nordslesvig, mens området syd for benævnes Sydslesvig.

Olgerdiget udgjorde sammen med Vidå-systemet og to ringvolde en form for grænse mellem Nordslesvig og Sydslesvig. Syd for denne grænse boede stammen anglerne og nord for havde en anden stamme, varinerne, deres område. Endnu længere mod nord boede jyderne.

### Fra øst til vest

Fra gammel tid har det været opfattelsen, at Olgerdiget strakte sig fra Uge Skov ved Bolderslev i nord og ned til floden Treene, der munder ud i Ejderen, nær Friedrichsstadt i Sydslesvig.

I dag ved vi, at Olgerdiget antageligt nåede helt ud til Aabenraa Fjord mod nordøst. Vi kan følge det på en samlet strækning på 11,6 km fra Urnehoved, nord for Uge Skov, til Ligård lidt længere mod sydvest, hvor anlægget krydser Hærvejen. Præcist hvor det slutter mod nord, ved vi ikke endnu. Hvis det fortsætter helt ud til Aabenraa Fjord, svarer det til en strækning på yderligere 6,6 km.

Mod sydvest slutter Olgerdiget nær Gårdeby ved Bjerndrup Mølleå, som er en del af Vidå-systemet. Å-systemet udgør en naturlig barriere herfra og ud mod Vadehavet. Fra Vadehavet var indsejlingen til Vidå beskyttet af to ringvolde – Archsumburg på Sild og Trælbanke nord for Højer.

### Som perler på en snor

Alt tyder dermed på, at Olgerdiget har bestået af flere kortere eller længere etaper, der, som perler på en snor, har forbundet vandløb, moser, søer og tætte urskove i et bælte fra Aabenraa Fjord i øst til Vadehavet i vest.

Sammen med de naturlige barrierer i landskabet har de forskellige etaper gjort det vanskeligt at færdes mellem nord og syd.

### Et anlæg til værn

De strækninger af Olgerdiget, vi hidtil har undersøgt, viser, at anlægget består af tre dele: mod syd lå en vold eller et dige og en voldgrav eller grøft. Mod nord har stået en palisade af tømmer.

Det er vores opfattelse, at Olgerdiget er anlagt som et værn, der i ufredstider skulle beskytte anglerne i syd mod varinerne i nord.

### **Gammelt anlæg med skiftende navne**

Gennem tiden har Olgerdiget haft flere navne, heriblandt *Olmers Dige* og *Ollemers Vold*, som er dem, vi kender bedst.